

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 11 oktober 2021

Remiss delbetänkandet Rätt mottagare Demokrativillkor och integritet (SOU 2021:66) (Ku 2021/01812)

FAR har erbjudits tillfälle att lämna synpunkter över delbetänkandet *Rätt mottagare Demokrativillkor och integritet (SOU 2021:66)*. FAR får med anledning av detta anföra följande. FAR:s remissvar baseras på de intressen som FAR har att beakta och FAR har därför endast kommenterat delar av kapitel tio. Övriga delar avstår FAR från att besvara.

FAR:s ställningstagande

I delbetänkandet föreslås att eftersom förslaget till ny lag om stöd till trossamfund (*Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige SOU 2018:18*) förordat att stöd endast får lämnas till ett trossamfund som har minst 1 000 betjänade som är bosatta i Sverige samt till ett trossamfund som i huvudsak får sin religiösa verksamhet finansierad av betjänade som är bosatta i Sverige är uppgifterna om antalet betjänade och deras bosättning avgörande för om trossamfundet är berättigat till stöd och med vilket eller vilka belopp. I delbetänkandet anges eftersom det är viktigt att granskningen utförs på ett sätt som säkerställer att beslutsorganets underlag för beslutsfattande blir korrekt bör den granskas av en auktoriserad eller godkänd revisor.

Dessutom föreslås i delbetänkandet att, då det redan i dag ställs krav på revisorsgranskning i ett antal förordningar som reglerar stöd till civilsamhällesorganisationer, samma ordning bör gälla för alla förordningar som uppställer villkor för stöd som är kopplade till en organisations medlemmar. Utredningen föreslår därför att kvalificerade revisorer ska granska uppgifter om antal medlemmar och andel medlemmar som anges i en ansökan om stöd.

FAR ser positivt på delbetänkandets förslag att tydliggöra revisorns roll och kompetens i samband med utbetalning av bidrag till trossamfund och andra organisationer inom civilsamhället. Granskning av att kriterier och villkor är uppfyllda vid ekonomiskt stöd är viktigt för förtroendet i samhället och för att minska risken för utbetalningar på felaktiga grunder. FAR tillstyrker därför förslaget men med nedan förbehåll.

Granskningens omfattning

I avsnitten 10.12 och 10.13 lämnas förslag till lydelse för bestämmelser om revision. Såsom förslagen är utformade kan det tolkas som att det som utredningen föreslår är att ett bestyrkande krävs av den auktoriserade eller godkände revisorn.

Revisorn har i grunden två olika former av granskning att förhålla sig till; bestyrkanden och granskning enligt särskild överenskommelse. Enligt FAR:s uppfattning bör sådan granskning som utredningen föreslår ske enligt särskild överenskommelse (dvs. enligt SNT 4400). Huvudskälen är följande:

- Granskning enligt särskild överenskommelse stämmer väl med ett av huvudsyftena i betänkandet, att revisorn ska fungera som dataskydd för personuppgifter som kan finnas i medlemsregister eller liknande. Revisorn kommer då att utföra de moment som handläggare hos beslutande myndighet skulle ha utfört om han eller hon tagit del av medlemsregistret direkt. En rapportering enligt särskild överenskommelse ger även mer detaljerad information som handläggaren kan använda i beslutet. Handläggaren använder den informationen, tillsammans med annan information om uppfyllnad av villkor från bidragsmottagaren som revisorn inte ska granska.
- Granskningen blir enhetlig då alla revisorer granskar på samma sätt. Det underlättar för såväl beslutsfattande myndighet som bidragsmottagare.
- Kostnaden för granskning enligt särskild överenskommelse är i normalfallet lägre än vid bestyrkanden. Det gäller särskilt om det finns färdiga granskningsåtgärder som revisorn i tillämpliga delar kan använda.

Bestyrkande respektive granskning enligt särskild överenskommelse

Vad som är föremål för granskning delas in i två kategorier, finansiell information och icke-finansiell information.

	Finansiell information	Icke finansiell information
Bestyrkandeuppdrag		
– med rimlig säkerhet	ISA	ISAE
– med begränsad säkerhet	ISRE	ISAE
Övriga granskningsuppdrag		
Iakttagelser–inga bestyrkanden	SNT 4400	SNT 4400

När det gäller uppgifter om medlemmar (antal, andel etc.) handlar det om icke-finansiell information.

För det fall att det krävs att uppgifterna om antal medlemmar ska granskas med ett bestyrkande krävs att revisorn gör en riskanalys och bedömer informationen utifrån olika räkenskapspåståenden. Om revisorn ska stämma av antal medlemmar mot medlemsregister finns det en risk för att medlemsregistret innehåller fiktiva medlemmar eller medlemmar som inte längre önskar vara medlem i organisationen vilket leder till att organisationen får för mycket stöd. Ska revisorn bestyrka denna uppgift krävs att revisorn gör en kontroll mot betalning av medlemsavgift eller annan bekräftelse från medlemmen och den kan även omfatta granskning av kontroller och processen för medlemshantering. Processen för revisorn blir därmed mer omfattande och leder till högre kostnader.

FAR:s uppfattning är att det, oavsett vilken typ av granskning som ska användas, tydligt ska framgå i författningstexten vilka krav som ställs på revisorns granskning. Att använda begrepp som ”intyga” kan leda till missförstånd hos revisorn, granskningsobjektet, läsaren av rapporten eller tillsynsmyndigheten. FAR föreslår därför att ordalydelsen ”granskning enligt särskilt uppdrag” används istället.

Utformning av revisorns yttrande

I delbetänkandet anges i avsnitt 10.14 att ”*Beslutsorganen bör också ta fram eller uppdatera blanketter som underlättar revisorns granskning samt ange vilka krav som ska ställas på granskningen.*”

Revisorn måste i sin revisionsverksamhet följa god revisionssed. Det innebär att revisorn måste följa någon av de standarder för granskning som finns och som redogörs för ovan.

I de fall myndigheten utformar en blankett för revisorn är det FAR:s uppfattning att det är viktigt att den utformas i enlighet med den tillämpliga standarden. Förslagsvis bör respektive ansvarig myndighet stämma av detta med revisionsbranschen och FAR är gärna behjälplig. Alternativt bifogar revisorn en egen rapportering i anslutning till bidragsmottagarens rapportering/ansökan.

Krav på bidragsmottagaren

För att en revisor ska kunna granska en uppgift måste det finnas ett tydligt ramverk för de uppgifter revisorn ska granska. Om antalet medlemmar används som exempel kan det till exempel behöva definieras hur antalet medlemmar ska bestämmas, om det krävas någon form av avgift och aktivt val att bli medlem och vad som krävs för att kvarstå som medlem. Oaktat vilken granskningsnivå som tillämpas av revisorn så behöver de uppgifter revisorn ska granska vara organiserade på ett sådant sätt att de går att granska.

FAR anser därför att det i författningstexterna bör klargöras hur bidragsmottagaren ska kunna verifiera antalet betjänade och/eller antalet medlemmar och hur antalet ska beräknas. Vidare bör det krävas att det finns medlemsregister med viss kontroll för in- och utträden i organisationen.

Andra bidragsgivare

Delbetänkandet avser statliga bidrag till trossamfund och andra civilrättsliga organisationer. Det finns även andra bidragsgivare som har liknande kriterier och villkor. FAR föreslår att även dessa bör uppmuntras att följa intentionerna i delbetänkandet.

FAR

Björn Irlé
Auktoriserad revisor FAR